

2. számú melléklet

A Nagy Gáspár Városi Könyvtár Gyűjtőköri Szabályzata

A gyűjtőköri szabályzat célja, hogy meghatározza azokat az elveket, amelyek alapján a gyűjtemény szervezése történik. A gyűjtemény az intézmény szolgáltatásának az alapja. A beszerzendő dokumentumok körének meghatározása a könyvtár által ellátott feladatok, valamint az intézmény székhelyének speciális tényezői alapján történik.

Könyvtár típusa

A Nagy Gáspár Városi Könyvtár fenntartója Budakeszi Város Önkormányzata. A város egyetlen nyilvános könyvtára.

Hálózatban elfoglalt helye

A Pest megyei könyvtári hálózat része, szakmai irányítója a Hamvas Béla Pest Megyei Könyvtár.

A város társadalmi és művelődési viszonyai

Budakeszi 14 ezer fő lakosságú város Pest megye nyugati részén, Budapest határánál, járási központ. A felnőtt lakosság jelentős számban Budapestre jár dolgozni, a felsőoktatásban tanulók is zömmel a fővárosba járnak. Így szükség esetén a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár, illetve a budapesti szakkönyvtárak és felsőoktatási könyvtárak szolgáltatásait is igénybe veszik, ritkábban van szükség könyvtárközi kölcsönzésre, illetve szakkönyvek esetében elegendő a legalapvetőbb műveket beszerezni, hiszen a speciálisabb téma iránt érdeklődők könnyen hozzáférnek a szakkönyvtárak anyagához.

A lakosság egy része német nemzetiségi származású.

A városban az általános iskolán kívül két gimnázium és egy zeneiskola működik. A városban több mint ötven egyesület, alapítvány működik, és jelentős a sportélet is.

A szolgált közösség igényei általában az alábbi tevékenységekhez kapcsolódnak:

Oktatás, tanulás

Főleg az általános és középiskolások járnak könyvtárunkba, leginkább a kötelező olvasmányokat keresik, illetve az iskolai feladataik megoldását segítő szakkönyveket. A nyelvtanulást segítik könnyített szókincsű idegen nyelvű és kétnyelvű könyveink.

A pedagógusok munkájának segítése érdekében az oktatás-nevelés elméleti és gyakorlati kérdéseivel foglalkozó irodalmat kiemelten gyűjtjük.

Szórakozás, a szabadidő hasznos eltöltése

Ez a feladat elsősorban a szépirodalmi állománycsoport alakítása szempontjából jelent tennivalót. A beszerzendő dokumentumok meghatározásánál az irodalmi értéket, a művészi színvonalat, a meglévő és a potenciális olvasói igényeket egyaránt figyelembe vesszük. A beszerzések egyedi döntést igényelnek, törekszünk az igényesebben szórakoztató művek beszerzésére.

Az ismeretterjesztő irodalom területéről a kifejezetten kikapcsolódást szolgáló, szabadidős tevékenységeket bemutató, segítő műveket kiemelten gyűjtjük, szem előtt tartva a településre jellemző szabadidős tevékenység típusait és az igényeket. (pl. természetjárás, barkácsolás, kézimunka, kertészkedés, hobbiállat-tartás stb.)

1. Tematikus gyűjtési szempont

A Nagy Gáspár Városi Könyvtár típusbesorolásából eredően nem törekedhet valamennyi területen teljességre. Általában válogatva gyűjtünk.

Alap- és középszintű ismeretanyagot tartalmazó műveket minden területről beszerzünk, leginkább összefoglaló jellegű munkákat.

Tartalmi teljesség elérésére törekszünk az alap- és társadalomtudományok körébe tartozó területek szakirodalmának a beszerzésekor, ugyanígy az oktatás elmélete és gyakorlata vonatkozásában is.

Teljességre törekvően gyűjtjük a helyismereti jellegű dokumentumokat, a német kisebbség történetével, életével foglalkozó műveket, a magyar-, és világirodalom klasszikusait, a jelentősebb élő írók szépirodalmi alkotásait.

2. Tipológiai gyűjtési szempont

A könyvtár gyűjtőkörébe az alábbi dokumentumfélések tartoznak:

- könyvek
- folyóiratok: a helyismereti célból megőrzött újságok (helyi lapok) mellett néhány történettudományi folyóiratot őrzünk meg tartósabban.
- hangoskönyvek
- térképek
- képeslapok (csak a Budakeszivel foglalkozók),
- aprónyomtatványok (amelyek helyismereti szempontból fontosak: főleg rendezvények plakátjai, szórólapjai)
- Korábban gyűjtöttünk hanglemezeket, hangkazettákat, CD-ROM-okat, ezen állományrészeket már nem gyarapítjuk. A zenei CD-állományunkat csak kivételes érdeklődés esetén gyarapítjuk.
- A saját rendezvényeink plakátjait digitálisan őrizzük meg. A jelentősebb helyismereti kiadványokat digitális is őrizzük és szükség esetén rendelkezésre bocsátjuk.

3. Kronológiai szempont

Állománygyarapításunk elsősorban az újonnan megjelenő könyvekre terjed ki, esetenként – különösen olvasói érdeklődés esetén – azonban régebbi könyveket is beszerzünk. A helyismereti dokumentumokat időhatárra való tekintet nélkül beszerezzük.

4. Példányszám

A helyhiány miatt csak olyan könyvből szerzünk be többes példányt, amire kiemelkedő igény mutatkozik.

5. Nyelvi szempont

Elsősorban magyar nyelvű műveket szerzünk be. A település sváb hagyományaiból adódóan jelentős német nyelvű anyaggal rendelkezünk, mind a szépirodalom, mind a szakirodalom területén.

Törekszünk az egyéb világnyelveken megjelent – különösen a könnyített szókincsű – művek vételére nyelvgyakorlás céljából.

A kézikönyvtárban a legfontosabb enciklopédiák és lexikonok angol és német nyelven is megtalálhatók.

6. Földrajzi szempont

A jelentősebb helyi szerzők szépirodalmi műveit beszerezzük. A helyi szerzők szakkönyvei közül az ismeretterjesztő szintűeket szerezzük be.

7. Archiválási szempont

A helytörténeti, helyismereti műveket időhatár nélkül őrizzük. A helyi kiadású folyóiratokat kötetjük, megőrizzük, az egyéb folyóiratok, hetilapok, napilapok megőrzési ideje egy év.

8. Használati szempont

Az utóbbi időben jelentős mértékben csökkent a helyben használat iránti igény, ennek értelmében a kézikönyvtári állomány egy részét átletároljuk a kölcsönözhető részbe, és a kézikönyvtári részt csak kivételes esetekben (szótárak, lexikonok) gyarapítjuk. A kézikönyvtári könyveket – a lexikonok kivételével – rövidebb időre kölcsönözzük.

Az apasztás szempontja

Az állományapasztás az állomány alakításának éppolyan fontos része, mint az állománygyarapítás.

Az apasztást minden esetben az érvényes jogszabályok szerint végezzük.

A 3 éve nem kölcsönzött műveket átvisszük a külső raktárba. Amennyiben ott már van belőle egy példány, akkor a kettőből a rosszabb állapotút töröljük. A raktári állományt is 2-3 évenként felülvizsgáljuk. Ha egy szakkönyv elavult, ha egy szépirodalmi mű iránt régóta nincsen kereslet, akkor – a klasszikusokat kivéve – töröljük az állományból. Ha egy ritkán keresett szerző művei elektronikusan is elérhetők, akkor a papír alapú mű könnyebben selejtezhető.

Az apasztást rendszeresen, évenként kell végezni. A selejtezett művek esetében meg kell vizsgálni, hogy mekkora érdeklődés várható más könyvtárak részéről. Ha olyan könyvről van szó, amelyre máshol szükség lehet, akkor felajánljuk akár célzottan, akár szakmai levelezőlistán keresztül. Egyéb esetben a selejtezett példányt jelképes áron értékesítjük.

A válogatás irányelve

Nagyon fontos, hogy az állománygyarapítást ne egy munkatárs végezze, hanem az olvasószolgálatban dolgozóknak is legyen beleszólása a beszerzendő művek meghatározásába. A gyarapítás során figyelembe vesszük a kívánságfüzetbe vagy a „Kerestem, de nem találtam...” papírokra feljegyzett olvasói igényeket, illetve a könyvterjesztők e-mailben küldött ajánlásait.

A gyarapítás forrása

A könyveket zömmel a fenntartói forrásból szerezzük be, ezt kiegészíti az érdekeltségnövelő támogatás, illetve a pályázati lehetőségek (pl. NKA Márai-program). Az olvasóktól kapott könyvadományok azon részét is állományba vesszük, amelyek érdeklődésre tarthatnak számot.

Budakeszi, 2019.

Ádám Éva
könyvtárigazgató